

Oktober 1987.

LOJZETOV KOTIČEK!

Glasiło Slovencev, ki iščejo medsebojne stike.

Pozdravljeni prijatelji!

Petnajst mesecev je preteklo, od kar ste zadnjič čitali "Lojzetov koticék". Ne da nisem hotel pisati, ne, nisem imel prilike zato. Po mandatnem letu 1985/86 sem predal moje delo tajništva naslednemu tajniku in nisem več bil na odboru. Sem pa novi odbor vprašal, če lahko pišem "Lojzetov koticék" in tega kot prilogo pridam k klubskim novicam, ne da se brez-da-se v klubske novice vmešavam. Odbor me je radi tega poklical na sestanek in dobil sem odločen odgovor: da si ostal tajnik, bi lahko pisal, tako pa ne boš!

To leto sem spet pristopil v odbor, le kot zaupnik, ker na žalost radi boleznii moje žene Gerde, ne morem opravljati popolno delo enega odbornika. Doma pa, kot penzionist, še vedno najdem čas, in pred vsem želim da se širi slovenska beseda. Tako sem tudi to leto postavil odboru isto vprašanje: a lahko pridam "Lojzetov koticék" k klubskim novicam, brez da se v te vmešavam? Zni se mi, da je toletni odbor bolj "diplomatičen", ker ta ni odgovoril niti z ne, niti z ja. --- Tako visim v nebu, med peklom in nebesih in se čudim:



— Zdravnik mi
prodlaga, da bi
nehaj živeti.

a so se ljudje res že tako potujčili, da nočejo več čitati slovensko besedo? kaj ne paše, če kdo zapiše kaj prijateljskega, nekaj domačega, kakšen vic, kaj zgodovinskega, kaj se dogaja med Slovenci in Bog ve še kaj? Anaj čakam še eno leto, da mi takratni odbor spet zabrusi njihov NE v obraz? Ne! Zato sem se odločil da razpošljem 100 L.koticékov na svoj račun. Jaz vem da je "tam zunaj" kar precej ljudi, kateri še radi čitajo sloven-

sko besedo, v katerih še tli velika iskra dostojanstvenega slovenstva. Posebno ženske se razveselijo če čitajo kaj slovenskega, pred časom se jih je kar precej meni osebno izrazilo, da so rade čitale L.koticék. Pa tudi moški, ki bi z veseljem vzdrževali slovensko besedo, že radi otrok.

Vprašam Vas predragi ljudje - sotrpini, a se strinjate s tem da se vzdržuje slovenska beseda? A bi bili pripravljene da sodelujete pri izdaji "Lojzetovega koticéka" (če se Vam naslov ne dopade, se lahko spremeni) in celo pri pisanju? Pišete lahko vse kar je dostojno in nežaljivo. Vem da nismo vsi novinarji, zgodbarji, esajisti, zgodovinarji, šaljivci, ampak važno je da se kaj začne, da pride beseda v promet.

Seveda brez denarja ni muzike. Zato Vaš moram tudi vprašati in prositi: A bi Vi bili pripravljene podariti \$1.-, \$3.-, \$5.-, za kritje poštnine in papirja? Za 100 izdatkov je potrebno do \$45.-, kar za 100 ljudi ni nikakšen denar. Število izdaj, 2-3-6 mesečnih, je seveda odvisno, v koliko so ljudje pripravljene to akcijo podpirati, sem pa prepričan da se bi ljudje za njihovo izdajo denarja zadovoljili. Vem da so tam zunaj ljudje, katerim je ta ideja že sama vredna tega denarja, in posebno če mislijo da ne morejo tvegati pisano besedo, jo pa radi čitajo.

Jaz sem pripravljen da prevzamem uredništvo. Kot ~~zastopnik~~ Zastopnik Vestnik, sem se že precej stvari naučil, in muhast sem za te stvari kar zadostno in v moje lastno zadovoljstvo.

Kdo smo mi Slovenci? A smo mi Veneti, a smo mi prišli iz Rusije, ali smo mi sužnji, kateri smo bili prodani v Afriko in se skozi stoletja spet vrnili v Evropo? Vse to lahko čitate v bodočnosti.

-----00000-----

Eno za vsakega: Pepe pride domov dobre volje. Žena se je zbudila in ga vpraša zaspalo: Koliko je ura? Pepe ji takoj ustrezljivo pojašni: I tako okrog ene bo, ljuba moja Micka. Prav takrat začne biti ura in odbije štiri... Nehaj že ponavljati za menoj, se zjezi Pepe na uro. Saj vem da je ena. Kaj ti je treba to štirikrat povedati...!

✓

SLOVENC!

Še se nam je dosti učiti, posebno pa, kar se tiče rodoljuba, ker prav tega imamo še vedno mnogo premalo. Ne menimo tistega rodoljuba, ki s polnim kozarcem v roki poje: Naprej zastava slave! -- rodoljuba te vrste je med nami obilo; na misli nam je le tisto pravo rodoljubje, ki bridko čuti globoke, ostarele rane svoje domovine; tisto rodoljublje, ki se ubada in upira, da bi rojake otelo zanemarjenosti. Tega rodoljuba med nami več ni, kolikor bi trebalo. (Fran Levstik)

Prvi pridruženici k Lojzetovem Kotičku.

LJUBLJANA!

(Po povratku iz Slovenije)

GOODBYE MY HOME TOWN TRUE,
IT WAS SO GOOD TO MEET YOU,
THANK YOU FOR SHOWING ME THE BEAUTY I FOUND,
MY MEMORY, MY HEART WITH YOU IS BOUND.

THE MOUNTAINS, THE GREEN, IS PASSING ME BY,
THE SADNESS OF LEAVING SINKS LOWER INSIDE,
KNOWING I'LL NEVER SEE YOU AGAIN,
BUT THE PICTURE OF YOU IN ME IS PLAIN.

AS THIS TRAIN IS MOVING ME ALONG MY WAY,
I KNOW YOU'LL MEAN MORE TO ME NOW, MORE THAN I CAN SAY,
NO OTHER PLACE TO ME COULD MEAN THE SAME,
AS FROM YOU MY PARENTS, MY HERITAGE CAME.

Spesnila mlada Marica Furlan.



in Jože Štritof, po domače povedano!



Kaj pa mu je?
Ustvarjalno krizo doživlja

Nekoč je bila ena ptica neseljivka, imenovala se je vrabec, kateri se je odločil, da ne bo poletel proti jugu pred mrzlo zimo.

Kmalu je vreme postalo tako hladno, da je vrabec nehote pričel leteti proti jugu. V zelo kratkem času se mu je začel delati led na perutih, kar je povzročilo, da je padel na dvorišče hleva, skoraj zmrznjen.

Prišla je iz hleva krava in se na to majhno ptičko posrjala. Vrabec si je mislil, sedaj je prav sigurno konec z menoj, ampak kar hitro je ta težka gomila ogrela vrabca in raztopila led iz njegovih peruti. Zopet topel in vesel, ker spet lahko diha, je začel veselo prepevati. Ravno v tem trenutku pricaplja mimo dreka velika mačka, kar zasliši čivkanje ptiča, maček začne nemudoma raziskovati, od kod prihaja ptičje petje. Maček začne brez obotavljanja kopati z tace po dreku, ter najde tega ubogega vrabca in ga z veliko slastjo pohrusta.

Obrazložitev ali pomen zgodbe:

1. Kdor koli se poserje na tebe ni z tem rečeno, da je on tvoj sovražnik.
2. Kdor koli te vzame ven iz dreka ni rečeno, da je on tvoj prijatelj.
3. Ako si vesel in ti je toplo v gomili dreka, drži svoja usta zaprta.

Slovenija - Ljubljana: 1. Oktobra bodo povišali vse oblike socialne pomoči. Povprečna družbena pomoč za otroke bo po 40-odstotnem povišanju 18.000, nadomestilo za invalidnost pa 84.000 dinarjev.

Smomori v Avstraliji - Med državami, ki imajo največ samomorov, je tudi Avstralija. Na sto tisoč prebivalcev pride na leto 27 samomorov.

oooooooooooooooooooo

To je približen vzorec, kako bi "Lojzetov kotiček" zgledal. Lahko se pa še poveča, odvisno je koliko bo sodelavcev.

Sandi Sitar -- V znamenju osmice.

Kakor vsako leto, prinaša tudi l. 1988 številne obletnice znamenitih dogodkov in okrogle jubileje ustvarjalnih osebnosti. Tako je pred 1000 leti poroka ruskega vladarja v Kievu z grško princeso odločila o vodilni ruski veroizpovedi. Pred 400 leti je angleska mornarica premagala špansko, ki je dotlej veljala za nepremagljivo. Pred 300 leti pa je potekla v angliji revolucija na nekrvav način. Pred 200 leti je umrl naravoslovec Giovanni Scopoli, ki je deloval kot zdravnik pri rudniku živega srebra v Idriji, je pa v marsičem utemeljil naravoslovno proučevanje Slovenije in je mnoge njene znamenitosti in posebnosti predstavil mednarodni javnosti. Leta 1788 je naš prvi dramatik Anton Tomaž Linhart izdal prvega od dveh zvezkov svoje zgodovine Slovencev in drugih južnoslovanskih narodov; to je bila prva znanstveno pisana zgodovina kakšnega slovenskega avtorja. Leta 1888, ko sta znanost in tehnika z novimi odkritji in izumi že bivstveno vplivali na življenje in mišljenje ljudi, je nemški fizik H.R. Hertz odkril elektromagnetno valovanje, kar je kmalu omogočilo brezžicni prenos informacij-radio, kasneje pa še televizijo.

Na ta način bi lahko nanizali še vrsto na osmico na koncu letnice tako ali drugače vezanih dogodkov in bi prišli pred dvajsetimi leti do smrtne letnice Jurija Gagarina, sovjetskega kozmonavta, ki je l. 1961 prvi obkrožil zemljo po vesoljski tirnici in se je živ vrnil s tega poleta; ponesrečil se je sedem let pozneje z letalom. Rakeete so dandanes človestvu obet za nove civilizacijske dosežke, pa tudi grožnja njegovemu obstoju, ko bi jih uporabili v novi vojni. prav letošnje leto pa je po okroglih obletnicah tesno povezano z obema svetovnjima vojnama, s koncem prve pred 70 leti in z začetkom druge pred 50 leti.

Prva svetovna vojna je zajela 28 držav s skupno poldrugo milijardo prebivalcev, kar je tedaj pomenilo tri četrtine svetovnega prebivalstva. Vojna vihra je šla prek Evrope, Azije Afrike in skoraj čez vse oceane in morja. 70 milijonov fantov in mož je bilo mobiliziranih, padlo ali za posledicami vojne drugače umrlo je 20 milijonov ljudi. Vojni stroški in škoda so preseglji 200 milijard dolarjev.

Prebivalci kasnejše Jugoslavije so se v prvi svetovni vojni znašli na nasprotnih bojiščih: Slovenci, Hrvati in prebivalci Bosne in Hercegovine naj bi se borili za centralne sile (v okviru Avstro-Ogrske skupaj z Nemčijo) Srbi in Črnogorci pa na strani zavezniških držav: Rusije, Francije, Velike Britanije, Belgije itn. Eno najbolj krvavih bojišč je bilo prav na slovenskem ozemlju, ob Soči; ta fronta se je odprla po prehodu Italije 23. maja 1915 na zavezniško stran. 80 km dolga bojna črta ob Soči je terjala do konca vojne skoraj 1,200.000 žrtev. Enajst italjanskih ofenziv kljub strahotnim izgubam na obeh straneh skoraj ni premaknilo frontne črte, v dvanajsti ofenzivi, ko so prišle avstrijskim četam na pomoč nemške, pa je prišlo do bivstvenega preobrata-Italijani so se v paničnem begu umaknili globoko v svoje ozemlje, za reko Piavo.

V letu 1918 pa je prišlo do pesutja mnogonacionalne habsburške monarhije in nato sredi tega leta do ponovnega preobrata, do protiofenzive z italjansko-zavezniške strani. Dobro tri mesece kasneje so italjanske čete potisnile avstrijske prek Soče in so prodrle globoko na skoraj nebranjeno slovensko ozemlje, obstale pa so, čim so naletele na prvi odpor. Tako je prišlo do krivične italjansko-slovenske povojne meje, ko je velik del slovenskih Primorcev ostal vse do konca nasledne svetovne vojne zunaj matične domovine.

Prva svetovna vojna je temeljito spremenila svetovni politični zemljevid, še zlasti pa sredi Evrope, kjer je po razpadu habsburškega cesarstva nastalo več nacionalnih držav, južnoslovanski narodi pa so se združili v skupno državo, ki se je od 29. oktobra 1918 imenovala najprej država Slovencev, Hrvatov in Srbov (po vrstnem redu priključevanja), 1. decembra 1918 pa je bila ustanovljena Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev (po številu prebivalcev). Slovenija je prišla v ta sklop prikrajšana tudi za velik del narodnostnega ozemlja na meji z Avstrijo; ta meja bi bila še toliko krivičnejša, ko nebi bilo odločilne intervencije generala Rudolfa Maistra, ki je od novembra 1918 do srede naslednjega leta z vojaško in diplomatsko akcijo ubranil večje predele slovenske Stajerske in Koroške.

Mir (pa še ta ne za vse države) je trajal dvajset let, kajti že leta 1938 se je začela druga svetovna vojna. V njej je sodelovalo 61 držav z več kot dvema milijardama prebivalcev, kar je tedaj pomenilo devet desetih svetovnega prebivalstva. Na svojih tleh je doživelo vojno 40 držav, vpoklicali so 110 milijonov vojakov, padlo jih je 20 milijonov-ta podatek je primerljiv s prvo svetovno vojno, toda 30 milijonov žrtev je bilo še med civilnim prebivalstvom. Nastali stroški in škoda so preseгли tisoč milijard dolarjev. Jugoslavija je bila med najhuje prizadetimi državami, v odporu proti napadalcem in okupatorjem je padlo prek 300.000 ljudi, v celoti pa je bilo 1,7 milijona žrtev, prek 11 odstotkov vsega prebivalstva.

Vojna, ki je zajela Jugoslavijo leta 1941, se je začela pred 50 leti, svojo predigro pa je imela že v španski državljanski vojni. Uvod ji je bila gospodarska kriza od leta 1929, ko so v naraščajočih družbenih nemirih ponekod prišle na oblast desničarske, nacionalistične in agresivne sile. Njihov prvi oboroženi nastop za drugačno razdelitev sveta je začela Japonska leta 1931 z napadom na Mandžurijo. V Nemčiji so prišli na oblast nacisti z Hitlerjem leta 1933. Italjanski fašizem je začel z osvajalnimi pohodi v Afriki leta 1935. Leta 1936 je prišlo do povezovanja teh sil osi Berlin-Rim-Tokio. 12. marca 1938 je Nemčija prekoračila mejo z Avstrijo in si je pripojila svojo sosedo. 29. septembra je na podoben način prišlo do nemške prisvojitve dotlej čeških Sudetov. V naslednjem letu je sledil napad na Poljsko in tako je sprožila verižna reakcija, ki je ni bilo mogoče več zadržati.

Fizikalna verižna reakcija v obliki eksplozije atomske bombe je bila prav tako sestavina druge svetovne vojne. S tega vidika je bilo leto 1938 še posebej pomembno in usodno. Ko je bil svet že na pragu nove svetovne vojne, je planila vanj še ena vznemirljiva novica: nemški kemik Otto Hahn je razcepil uranovo jedro. To pa je za poznavalce pomenilo, da je nacistična Nemčija najbližje izdelavi atomske bombe.

Intenzivna prizadevanja na področju jedrske znanosti so se začela že konec prejšnjega stoletja, ko sta zakonca Curie odkrila radioaktivna elementa polonij in radij. Leta 1905 je švicarski fizik Albert Einstein zapisal slovito enačbo $E=mc^2$, ki je vsebovala spoznanje, da je mogoče že majhne količine snovi spremeniti v izredno velike količine energije. Vendar pa si Einstein še ni mogel misliti, da bi bilo mogoče njegovo teorijo tako dosledno uresničiti v praksi. Tudi Hahn si je komaj upal pomisliti, da je na tej poti. V analizi njegovega znanstvenega dosežka pa je bila doslednejša njegova dolgoletna sodelavka Lise Meitner, ki so jo nedolgo prej kot Židinjno izgnali iz nacistične Nemčije. Meitnerjeva je v Hahnovem dosežku takoj spoznala njegovo daljnoročnost in strahotno nevarnost. Ker je bilo vprašanje nastanka atomske bombe poslej le še vprašanje časa in ker so imeli Nemci v tem precejšno prednost, se je dal Einstein hitro priobiti za akcijo, ki je stekla leta 1940 v ZDA in je pet let kasneje omogočila prvi atomski eksploziji nad japonskima mestoma Hirošimo in Nagasakijem. Profesor Hahn, po svojem prepričanju antinacist, je imel tedaj vsaj to zadoščenje, da njegovega znanstvenega odkritja niso izrabili za množično uničevanje njegovi rojaki, ampak nasprotna stran.

Zpžjega znanstvenega vidika je bilo Hahnovo razbitje atomskega jedra posebno dejanje: **raziskovalni** dosežek, ki je neizpodbitno potrdil dejanje, večkrat osporavane teorije. Za slovensko znanost je bilo leto 1938 prav tako uspešno, pri tem pa ni imelo nikakršnih katastrofalnih posledic, ampak je šlo le za nštsnek znanstvene ustanove, ki sodi k razvitemu narodu in ga potrjuje v njegovi samobitnosti, hkrati pa pospešuje dejavnosti, ki povezujejo narod z ustvarjalnostjo drugih narodov. 31. avgusta so v Ljubljani ustanovili slovensko Akademijo znanosti in umetnosti. Ta častitljiva znanstvena ustanova, ki tako letos praznuje svojo 50-letnico, je imela na Slovenskem precej bogato predzgodovino: že leta 1693 so ustanovili v Ljubljani Akademijo delovnih, leta 1863 Matico Slovensko, obe z namenom pospeševanja domačih znanstvenih prizadevanj. Neposredne priprave za ustanovitev Akademije znanosti in umetnosti so se začele leta 1921, ko je prišlo le do ustanovitve Znanstvenega društva. Leta 1925 je zamisel o ustanovitvi Akademije dozorela do konkretne zasnove, leta 1929 je prišlo do ustanovitve začasnega znanstvenega združenja, prvi člani pa so bili imenovani šele 8. decembra 1937 in štiri dni kasneje je bil ustanovni občni

zbor. Naslednje leto je Slovenska Akademija naposled le doživela tudi uradno potrditev-večletnih zastojev je bila kriva velikosrbska nezadovoljnost z oživiljanjem ustanove, ki nedvomno pomeni narodno utemeljevanje in osveščanje. V prvem letu je štela AZU 18 članov, prvi pa ji je predsedoval slavist Rajko Nahtigal. Za njim so predseovali današnji SAZU še elektrotehnik Milan Vidmar, slavisti France Kidrič, Fran Ramovž in Josip Vidmar, sedaj pa ji predseduje zdravnik in pravnik Janez Milčinski. Delovanje te ustanove je še posebej pomembno pri dograjevanju temeljev slovenske narodne samobitnosti in usmerjanju duhovnih narodovih sil v prihodnost.

oooooooooooo000000000000oooooooooooo

Oglas!!!

Marija Cvitkovič; Izdelava belokranjskih narodnih vezenin in narodnih noš. Naslov: Adlešiči 3, 68341 Adlešiči, Slovenija. Telefon (068) 57 703. Se priporoča.

P O N A R O D E L O S T.

Ugleden novinar je pred novim letom dobil ugledno nalogo: intervjuvati naj bi šel uglednega politika.

Naj ga vprašam kaj posebnega ali kot po navadi--o velikih uspehah v preteklem obdobju in o pozitivni usmeritvi za naprej?

Težki so časi, je dejal najodgovornejši urednik, in dobro bi bilo, če bipovedal kaj o resnično največjih uspehah in to posebno o pozitivni usmeritvi za naprej.

Torej kot po navadi, je pokimal novinar in je šel. Pri politiku je bil sprejet zelo pozorno, kajti bližale so se volitve in intervju naj bi izšel v novoletni številki, na uglednem mestu, z veliko fotografijo smehljajočega se in zelo očetovskega (na pogled) politika. Rečeno mu je bilo, da je ugledni politik v časovni stiski, daj so časi hudi, bitke za uspehe sredi odločilne faze, ugledni politik pa sredi njih, kot neke vrste general.

Misel o generalu je bila novinarju všeč, zabeležil si jo je in sklenil, da jo v intervjuju uporabi, pa ne samo uporabi, da z njo pisanje celo poantira.

Ker je imel politik pripravljene odgovore, novinar pa vprašanja, je intervju stekel kot po maslu. Oba sta vedela, da se morata ustaviti posebno ob resnično velikih uspehah in poudariti posebno pozitivne usmeritve za prihajajoče obdobje. To jima ni bilo niti težko, saj drugačnih uspehov in usmeritev naša politika sploh ne pozna. Ko je opravil svoje delo še fotoreporter in zatrjeval, da bo fotografija odlična, enkratna, zelo očetovska a vseeno mladostna, je politik potrepljal novinarja po ramenu in mu dejal, da njegove spise redno bere, najprej jih poišče v časopisu, šele potem preide na drugo branje.

Novinar je politiku vrnil poklon, povedal mu je, da bo članek poudaril z metaforo o generalu sredi bitke, pravzaprav sredi bitk, saj mu je znano, po tem intervjuju pa še posebno, da jih ugledni politik bije kar več na enkrat, kot Napoleon. Tisto o Napoleonu si je zmisлил zadnji hip in prav s tem zadel žebelj na glavo, saj je bila primerjava z Napoleonom politiku hudo všeč--brž jo je zgrabil in nadaljeval še on.

Poklical je tajnico in ji naročil, naj prinese kozarce, samo kozarce za konjak, je poudaril, kajti konjak, Napoleon, bo potegnil on iz svojih skritih zalog.

Tudi najbolj pošten politik mora kaj skrivati, je poudaril, ko je natakal. Zdaj pa beležnico in svinčnik stran, zdaj sva delo opravila in privoščila si bova kozarček čisto privatno, je dobrohotno ukazal.

Tudi najboljši novinarji včasih nič ne pišejo, se je pošalil še novinar in trčila sta. Na zdravje in za srečno novo leto! Pa za nadaljne velike uspehe! Popila sta prvega, drugega, tretjega in vse manj se jima je mudilo. Delo že počaka, je dejal novinar. Politika tudi, je dodal politik.

Začela sta se pogovarjati o smučariji, o ženskah in si praviti šale. Smejala sta se in se tolkla po ramenih, zelo zadovoljna drug z drugim. Zaradi izkušenj pa se je novinarja pijača prijemala počasneje in sklenil je, da izkoristi prisrčno in sproščeno vzdušje za še kakšno vprašanje. Zbral je pogum in politika vprašal: Kaj je po Vasem mnenju, najbolj neponovljiv

dosežek naše politike od vojne do danes? Politik se je zasmejal: Zvito vprašanje, zelo zvito! Vi najbrž mislite, da vam bom navedel samoupravljanje ali neuvrščenenost, kaj? Pa ne bom, oboje je dobro znano. Šel bom na vašo formulacijo vprašanja: najbolj neponovljiv dosežek po vojni, je tako? Tako je...

To je nedvomno, nacionalizacija, ki smo jo izvedli koj po vojni. Takrat, ko smo nacionalizirali premoženje in neupravičeno pridobljeno bogastvo kapitalistom, kulakom, sovražnikom ljudstva in narodnim izdajalcem, še slutili nismo, da to lahko izpeljemo le takrat. Si predstavljate, da bi morali nacionalizacijo izpeljati danes?

Novinar si tega ni mogel predstavljati, zato odgovora niti zabeležil ni. Tudi pijača se mu je ustavila. Ker se je spet začelo obema muditi, sta se na hitrico poslovila. Politik je sicer hotel natočiti še enega za slovo, a je novinar odkimal: Preveč dobrega škodi, je dejal. Pijača je hudič, ga je dopolnil politik, saj pijan človek pove tudi tisto, kar misli.

Ponarodelost--po vojni je veliko premičnega in nepremičnega premoženja sovražnikov nase družbe, kapitalistov, sodelavcev okupatorja in sploh preveč bogatih, ponarodelo. To pomeni, da je postalo last ljudstva ali pa njegovih predstavnikov.

Izvelek iz pisma.... Zdaj pa prosim slovenske kuharce, ki to berejo: Kako pripraviti zdrobove zličnike za juho, da ne bodo ne premeški, ne pretrdi. Že v naprej hvala, komaj čakam! Vse Slovence, ki so blagega srca pa ga skrivajo, veselo pozdravlja, Pavla Grudnova.

Ljudsko pripovedništvo. Žal žene,

Hermonkinja na Volinjaku je užalila žal ženo, ki je zato šla z vsemi svojimi družicami k Začnu. Ko je bil Začen nekoč na polju, je slišal ženske glasove: "Bob sej, bob sej!"

Mislil je sprva, da ga ima kdo za norca, ker je po njivah ležal sneg. Končno si je rekel: Nekaj boba sem ali tja, zaradi tega ne bom ubožnejši in tudi ne bogatejši! In je raztresel po njivi nekoliko boba. Žal žene so bob pobrale in si ga skuhale. Prihodnje leto pa je imel kmet boba kakor še nikoli.

Tudi Začnovka se je žal ženam kmalu zamerila, zato so šle k drugemu kmetu in mu govorile: "Sej danes proso, sej danes proso!" Kmet je res sejal proso, ki je zelo dobro obrodilo. Žal žene so ga oplele, tako da kmet ni imel nobenega dela.

Nekega dne pa je prišel kmet na njivo in videl, da so žal žene poruvale vse proso in ga vsadile s klasjem v zemljo, tako da so molele koreninice v zrak. Kmet se je zelo hudoval in žal žene preklel. Tisto leto je dobil toliko prosa, da ga drugače nitiv desetih letih ni toliko pridelal. Žal žene pa so ga zapustile, ker jih je preklel.

Čez nekaj časa so se žal žene nastanile v veliki Kotnikovi votlini. Kotnikovo posestvo leži tik ob štajersko-koroški meji. Ljudje, ki so hodili po cesti iz Javorja, so mnogokrat slišali lepo obrano petje žal žen, ki so jih imenovali tudi bele žene ali pa vile.

Žal žene so Kotnika obvarovale marsikatero nesrečo in mu tudi pomagale pri delu. Poleti, kadar je bila sila za žanjice, so pridno žele. Kmet je postavil žal ženam opoldne, ko so šle druge žanjice domov k obedu, hrano na njivo. Žal žene so pojedle in potem zelo pridno žele, dokler se niso žanjice vrnile na polje. Žele so samo s srpi tistih žensk, ki niso med delom pljuvale v roke. Žanjice, ki so imele to grdo navado, so našle vselej, ko so se vrnile, svoj del njive nepožet.

Žal žene so Kotnika vsako jutro učile sejati in mu dajale dobre nasvete. Kmetici pa to ni bilo po volji in je zato nastal med njo in kmetom prepir. Končno so se žal žene ujezile in povedale kmetu, da jih ne bo več, ker jih v njegovi hiši vedno "kača pika". Zaradi ženske prepirljivosti so odšle iz Mežiske doline, z njimi pa je odšla tudi sreča.

Dalje bomo čitali v mesecu aprilu ampak šele po prvem. *R*

Stanka Gregorić, Melbourne.

Volitve v Tasmaniji - uspeh Dr. Browna vodje tasmanske zelene alternative-"greenes".

SLOVENKA ANKA MAKOVEC S SVOJO EMIGRANTSKO ENERGIJO
ENA NAJZASLUŽNEJŠIH ZA USPEH TASMANSKIH ZELENIH.

13. maj 1989. je zaokrožil dolgoletni boj tasmanskih zelenih-"greenes" ter ga kronal z uspehom. Zeleni so se namreč pojavili na družbeno politični sceni kot enakopravni sodelavci v tasmanskem parlamentu; med liberalci in laburisti. Trinajstega maja so si na volitvah pridobili kar pet sedežev in s tem ravnotežje zaradi katerega vodilna Liberalna stranka in opozicijska Laburistična ne bosta mogli več sami odločati o usodi tega avstralskega otoka.

O emigrantski energiji, ki je pripomogla k uspehu zelenih v Tasmaniji je že leta 1985. v svojem članku v Zborniku avstralskih Slovencev govorila naša tasmanska Slovenka Anka Makovec, borec za nedotakljivost tamkajšnje prelepe narave. V omenjenem članku ni pisala le o tem kako se je podajala na pot v pragozdove, na brzice nevarne reke Franklin ter v raziskovanje popolne divjine, o komunikaciji s tamkajšnjimi Aborigini in težavah na katere je naletela s svojo sodelavbo v hotenjih da postane del jugozahodne Tasmanije nacionalni park, opisala je tudi mladega in dinamičnega idealista Dr. Boba Browna, nekoč mestnega zdravnika, ki je opustil zdravniško prakso in se posvetil neplačanemu delu pri varstvu narave in svetovnemu gibanju za mir, vse od 1976. leta naprej preganjanemu borcu za humano-ekološke pravice Tasmanije. Človeku, ki je večkrat po tem ko je bil pretepen spregovoril na TV ekranih kot miren in zbran doktor, ki je z neomejeno iskrenostjo in ljubeznijo govoril o NARAVI. Grožnje so prihajale nenehno in nekoč je celo zagorelo tri tisoč let staro edinstveno drevo.

"Ne s pestjo in sovraštvom - z razumom in s srcem bomo zmagali v tem boju" - je takrat v Zborniku omenila besede Dr. Boba Browna Anka Makovec ter dodala - pod srajco pa mu je preko rame in hrbta žarela modrordeča podplutba. Toda kako se je Anka priključila gibanju tasmanskih zelenih: "Bila sem navzoča na enem večjih sestankov v Sydneyu, ko me je Bob povabil v Hobart, da se začne koordinacija centrov društva, ki se je iz peščice prvih članov zrasla v tisočglavno množico in se večala iz dneva v dan... tako je beseda "greenes" razdelila Tasmanijo na dva tabora... nekaterim politikom smo postali sovražniki številjka ena... vendar je bila Brownova taktika gandijevsko miroljuben način na vsej črti..."

Z Anko Makovec sem se naslednjega dne po volitvah, 14. maja pogovarjala po telefonu. Izdala jo bom. Prosila me je naj jo nikar preveč ne hvallim, saj je njeno sodelovanje le delček tiste stare Bobove družbe, ki je šla skozi ogenj in pekel. Tak način je pač sprejela kot nujno življensko pot. Predložili so ji naj bi se rudi ona na letošnjih volitvah pojavila kot neodvisen kandidat, vendar, kot pravi... nima političnih ambicij, rada ima le naravo in rada se bori za njo "odzadaj". Po Ankinih besedah so zdaj tasmanski zeleni po številu članov v parlamentu drugi na svetu, za Zahodno Nemčijo, morda celo prvi. Odgovor na vprašanje kaj bosta zdaj ukrenili obe vodeči partiji bo jasen šele čez nekaj mesecev. Verjetno si bosta obe prizadevali pridobiti naklonjenost zelenih.

Dnevi pred volitvami - volilne kampanje so utrudljive. Takšni so bili tudi pretekli tedni za Anko. Sestanki, pogovori z ljudmi, razne priprave in pisarije, kje vse ni sodelovala.

Povedala mi je tudi, da jo je letos januarja obiskala Anita Altherr iz Trsta, borec za zaščito okolja, trenutno za pereč problem v slovenski vasici Bazovica, ki se sicer nahaja na italijanski strani. Tam namreč želi Italija zgraditi sinhotron, nekak laboratorij, ki pa bi osnaževal tamkajšnje okolje. Anita je prosila našo tasmansko Slovenko - že kar pravega "consevacionista" za nasvet in pomoč. Anka se je tako posredno in neposredno priključila tudi k tej bitki za ohranjanje in nedotakljivost majhne slovenske vasice. Tamkajšnji zeleni so zaprosili celo papeža naj jim pomaga, Anka pa je poslala pismo v Švico, samemu nobelovcu profesorju

zgodovinopisje: da je vazalna kneževina Karantanija postala tedaj navadna frankovska grofija, v kateri da so zavladali frankovski uradniki, prefekti in grofje (M. Kos). Iz virov kaj takega ni mogoče povzeti, in poznejši dogodki nam pričajo prav o nasprotnem! Ko gre npr. vzhodnofrankovski kralj Ludvik leta 832 z Bavarci nad svojega polbrata Karla Plešastega, da bi mu odvzel Švabsko, se tega pohoda udeležijo le nekateri Karantanci, ki jih je mogel sklicati (Fr. Kos, Gradivo II, št. 109).

Ta dogodek povsem jasno priča, da Karantanija ni postala navadna frankovska grofija, temveč je ohranila svojo samostojnost, to je državnost in pravo, značaj vojvodine, svojo družbeno organizacijo ter domače plemstvo. Nobenih darovnic ni, s katerimi naj bi kralj podeljeval zemljiško posest v Karantaniji tujemu plemstvu. Pogoste pa so daritve posesti Cerkvi, zlasti še nadškofiji v Solnogradu.

+ + +

Dalje prihodnjič.

Marcela Bole, Melbourne.

POD LIPOVIM LISTOM!

LIPA: --- "Slovenski simbol".
Ko prideš do lipe, malo postoj.
Ko zvezde zasvetijo in pada že mrak,
pod lipo ustavi rad parček se vsak.



Iz lipovih listov je Micka krilce naredila,
pod lipove liste ljubega skrila.
VESTNIK v rokah je Janez držal,
iz Melbourne prijatelj mu ga je poslal.

Micka mater zagleda, se nič ne boji,
z novico vsa srečna k njej odhiti.
Mati oj mati tudi ti se lahko veseliš,
iz lipove korenine kmalu vnuka in zeta dobiš.

Lunca je videla kaj se pod lipo godi,
so jo zvezde prosile naj še molči.
Mati z lentirno je Micko iskala,
slišala, kako se je sladko smejala.

Sliko poročno bova v Vestnik poslala,
saj tudi v Melbourne je Slovenija mala.
ŽIVELI Slovenci, tu in doma, ---
na zdravje vam kličem iz cel'ga srca.

VESTNIK OB PRILOŽNOSTI LIPOVEGA LISTA!

Urednik Vestnika je šel v pokoj,
Vida Kodre prijela je za stroj.
Peter Mandelj za razno skrbi,
z drugimi vred se delo deli.

Vida ne fehtaj, da ti Vasja zastoj naredi,
z družino doma lepo živi.
Če hoče, da žena pri njemu ostane,
mora imeti nove obleke, bikini in pijame.

Pošta rada večkrat zastane,
vrstice prepozne ne pridejo do veljave.
Peter Mandelj se na Vido jezi,
ker kake objave v Vestniku ni.

Vida trkaj na srca za Vestnika darilo,
da manjka dolar se bo kmalu pozabilo.
Če današnja akcija bo dolarjev kaj nabrala,
na nov stroj bo urednica pisala.

Na star stroj Vida piše,
trepeta pred vsemi, da komaj diše.
Zraven še večerjo kuha,
v lonec ji včasih pade muha.

Ansambel Karantanija v ta namen bo nocoj igral,
želim, da nešteti dolar v ta namen bo pal.
Vestnik lepši, širši bo postal ---
pričal, tu je Slovenec kraljeval.

Potem je zopet vse narobe,
na vratih Vasja pove tudi svoje.
Pravi: Vida, ti boš kriva,
če boš naš Vestnik zavozila.

Živeli Slovenci tu in povsod,
živel na veke slovenski naš rod.

Vida ti večji Vestnik bi rada imela,
a kje boš dolarje vzela?
Preveč je v Vestniku reklame,
a tega ne radečitajo naše dame.

Marcela

+ + +

NEPOUČENA

Katka je šla z babico v živalski vrt. -- Poglej, Katka, štorcklja! Veš, ta nosi otroke? -- Joj, babica, a ti moj ata ni razložil, kako pridejo otroci na svet?